

فصلنامه دانش انتظامی سمنان ، دوره یازدهم ، شماره چهارم ، تابستان ۱۴۰۰

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۴/۰۱

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۵/۱۸

صفحات: ۲۳ - ۹

بررسی رابطه الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به شبکه های مجازی با بحران هویت

در نوجوانان مضطرب

نویسنده:

اعظم فیاض پور *

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به شبکه های مجازی با بحران هویت در نوجوانان مضطرب بود. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه نوجوانان مضطرب شهر سمنان در سال ۱۴۰۰ می باشد. همچنین برای تعیین حجم نمونه تحقیق، به ازای هریک از متغیرهایی که وارد معادله رگرسیون می شوند می توان دست کم ۵۰ نفر انتخاب نمود (هومن، ۱۳۹۸). بنابراین حجم نمونه با وجود ۲ متغیر پیش بین و یک متغیر ملاک یعنی مجموعاً ۳ متغیری که وارد معادله رگرسیون می شود، به ازای هر متغیر ۵۰ نفر و در مجموع ۱۵۰ نفر برآورد شد که با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارگرد آوری داده‌ها پرسشنامه بحران هویت احمدی، پرسشنامه الگوهای ارتباطی خانواده ریتچی و فیتزپاتریک و پرسشنامه اعتیاد به فضای مجازی والتز بود. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین) و آمار استنباطی (ضرایب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون) با استفاده از نرم افزار spss نسخه ۲۶ مورد استفاده قرار گرفت. یافته ها ی پژوهش نشان داد که بین الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به شبکه های مجازی با بحران هویت در نوجوانان مضطرب رابطه وجود دارد.

کلمات کلیدی: الگوهای ارتباطی خانواده، اعتیاد به شبکه های مجازی، بحران هویت،

نوجوانان مضطرب.

۱- مقدمه

اضطراب^۱ شایع ترین احساسی است که همه انسان ها آن را به نحوی در طول دوران زندگیشان تجربه می کنند. این احساس که با حالتی از انتظار ناراحت کننده از وقوع یک اتفاق ناگوار مشخص است، پاسخی شایع به تنیدگی همراه با نگرانی، ترس یا حس درماندگی مربوط به موقعیتی تهدید کننده یا پیش بینی تهدید ناشناخته که با یک یا چند احساس جسمی نسبت به خود یا اطرافیان می باشد (گنجی و حسینی، ۲۰۱۷). براساس مطالعات مختلف به نظر می رسد که تقریباً یک نفر از هر ۴ تا ۵ نفر جمعیت دنیا در طول سال به اختلالات روانی دچار می شوند که از این تعداد ۶۰ درصد افرادی که دچار اضطراب می شوند را زنان و ۴۰ درصد را مردان تشکیل می دهند (ابوالقاسمی و اسدی، ۱۳۹۵). از جمله گروه هایی که به طور روزمره با پدیده اضطراب و اثرات آن مواجه هستند، دانش آموزان می باشند. بی تردید وجود اضطراب تأثیرات بسزایی بر جنبه های مختلف زندگی دانش آموزان گذاشته و دارای عواقب اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، شغلی و... فراوانی است (بوهرا و سوجان^۲، ۲۰۱۹). یکی از مشکلاتی که دانش آموزان با توجه به بالا بودن میزان تنش در این دوره سنی با آن مواجه می گردند، بحران هویت می باشد. بر اساس نظریه اریکسون اگر هویت شخصی در طول زمان و بر اساس تجربیات حاصل از برخورد صحیح اجتماعی شکل بگیرد و افراد خود را بشناسد و از دیگران جدا سازد، تعادل روانی او تضمین می شود (دیلاوند و سوان^۳، ۲۰۱۸). اما اگر به جای خود آگاهی و تشکیل هویت مثبت، دچار ابهام در نقش شود، هماهنگی و تعادل روحی او به هم می خورد و به بحران هویت دچار می شود (پارسونز^۴ و همکارانش، ۲۰۱۸).

به گفته اریکسون، بحران هویت، زمانی روی می دهد که فرد کشف کند به شیوه های مختلف و متفاوتی به خود می نگرد. از نگاه اریکسون بحران هویت نه تنها اختلال محسوب نمی شود بلکه بخش جدایی ناپذیر از رشد روانی اجتماعی سالم را تشکیل می دهد. در

۱. Anxiety

۲. Buhrau & Sujan

۳. De La Ronde & Swann

۴. Parsons

واقع این بدان معناست که شرط لازم کسب هویت، تجربه موقت بحران هویت است تا فرد بتواند با تجربه کردن نقش ها و آزمودن آنها و داشتن نگاهی انتقادی و تردیدآمیز به ارزیابی اهداف گوناگون پرداخته تا در نهایت به تصویری یکپارچه از خود دست یابد (فیروزی، ۱۳۹۴). از متغیرهای پژوهش که می تواند با بحران هویت در نوجوانان ارتباط داشته باشد، الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به شبکه های مجازی می باشد. تاثیر مفهوم الگوهای ارتباطی خانواده به چگونگی ارتباط اعضای خانواده با یکدیگر و اینکه افراد خانواده چگونه ارتباطات خانوادگی را معنا می کنند و شیوه تعامل افراد با هم، اشاره دارد که دارای دو بعد زیربنایی جهت گیری همنوایی و جهت گیری گفت و شنود است (کوئرر و فیتزپاتریک^۱، ۲۰۱۹). منظور از وضعیت گفت و شنود این است که خانواده ها تا چه حد شرایطی را به وجود می آورند که در آن تمام اعضای خانواده به شرکت آزادانه و راحت در تعامل و بحث در زمینه طیف گسترده ای از موضوعات تشویق می شوند و افراد خانواده با هم فکری هم تصمیمات مربوط به خانواده را اتخاذ می کنند (کوئرر و ایسا^۲، ۲۰۲۰). وضعیت همنوایی نیز به این معناست که ارتباطات خانواده تا چه حد بر شرایط همسان بودن نگرش ها، ارزش ها و عقاید تأکید دارند. به عبارت دیگر جهت گیری همنوایی بر هماهنگی، اجتناب از تعارض و کشمکش و وابستگی اعضا به یکدیگر تأکید می کند (ناردلو^۳، ۲۰۱۷). محیط خانواده و شیوه تعامل افراد خانواده با یکدیگر علاوه بر نقش عمده ای که در رشد و پرورش ویژگی های شخصیتی فرزندان و رفتارها و باورهای آنان بازی می کند، بر عزت نفس و به تبع آن هویت اثر می گذارد (رشیدی و همکاران، ۱۳۹۵).

در خانواده ای که از فرزندان انتظار می رود که بدون چون و چرا به قوانین حاکم بر خانواده عمل کنند، فرزندان یاد می گیرند که در برابر توانایی های خود بی اعتماد شوند و دچار تردید مداوم درباره شایستگی های خود شوند؛ این تردید مداوم درباره شایستگی خود، می تواند یکی از علل بروز بحران هویت در نظر گرفته شود (فیتزپاتریک، کوئرر، ۲۰۱۶). همچنین اتول و همکاران^۴ (۲۰۱۵) در تحقیق خود بیان داشتند که محیط خانواده و شیوه تعامل افراد خانواده با یکدیگر علاوه بر نقش عمده ای که در رشد و پرورش ویژگی های

۱. Koerner & Fitzpatrick

۲. Koerner & Eis

۳. Nardello

۴. Otoole

شخصیتی فرزندان و رفتارها و باورهای آنان بازی می کند، بر هویت و به تبع آن بحران هویت اثر می گذارد. از طرفی، شبکه های مجازی^۱ به عنوان یکی از مهمترین این ابزارها با قابلیت ها و امکانات خود نه تنها تأثیر عمیقی بر جنبه های اجتماعی کاربران در جوامع گوناگون داشته است؛ بلکه در زمینه های مختلفی همچون آموزش و پرورش، پزشکی، تجارت و قانون کاربرد فراوانی یافته است (اخوان، نوغانی و مظلوم، ۲۰۱۶). در حقیقت، شبکه های مجازی برای افزایش و تقویت تعاملات اجتماعی در فضای مجازی طراحی شده اند؛ به گونه ای که از طریق اطلاعاتی که بر روی پروفایل افراد قرار می گیرند (مانند عکس کاربر، اطلاعات شخصی و علایق وی)، برقراری ارتباط تسهیل می گردد (سلطانی فر، ۲۰۱۸). در همین راستا قمی (۱۳۹۶) در بررسی رابطه شبکه های اجتماعی با بحران هویت و روابط بین فردی نوجوانان، نشان داد که بین استفاده از شبکه های اجتماعی با روابط بین فردی نوجوانان رابطه معنادار و مثبت برقرار است، و همچنین بین استفاده از شبکه های اجتماعی با بحران هویت نوجوانان نیز رابطه معناداری برقرار است. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام نشان داد که استفاده از شبکه های اجتماعی پیش بینی کننده بحران هویت و روابط بین فردی نوجوانان است.

با توجه به آنچه که گفته شد و نظر به آنکه هنوز تحقیقات معتبر و طبقه بندی شده ای که بررسی رابطه الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به شبکه های مجازی با بحران هویت تنظیم نموده باشد، وجود ندارد، و با توجه به مشکلات نوجوانان مضطرب در زمینه های روان شناختی، پژوهشگر درصدد پاسخ دادن به این سوال هست که آیا بین الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به شبکه های مجازی با بحران هویت در نوجوانان مضطرب رابطه دارد؟

روش تحقیق

این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی می باشد. در این روش پژوهشی محقق بدون اینکه قصد تغییر در هیچ یک از متغیرها را داشته باشد، ارتباط بین متغیرها را با هم مورد بررسی قرار می دهد، بنابراین تحقیق در موقعیت طبیعی و به دور از هر گونه دستکاری میدانی و آزمایشگاهی انجام شده است.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه نوجوانان مضطرب شهر سمنان در سال ۱۴۰۰ می باشد. همچنین برای تعیین حجم نمونه تحقیق، به ازای هریک از متغیرهایی که وارد معادله رگرسیون می شوند می توان دست کم ۵۰ نفر انتخاب نمود (هومن، ۱۳۹۸). بنابراین حجم نمونه با وجود ۲ متغیر پیش بین و یک متغیر ملاک یعنی مجموعاً ۳ متغیری که وارد معادله رگرسیون می شود، به ازای هر متغیر ۵۰ نفر و در مجموع ۱۵۰ نفر برآورد شد که با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. ملاک های ورود عبارتند از: ۱- مضطرب بودن ۲- نوجوان بودن ۳- مجرد بودن ۴- ساکن شهر سمنان.

ابزار گردآوری داده ها

پرسشنامه بحران هویت: برای تعیین میزان بحران هویت، از پرسشنامه بحران هویت که توسط احمدی (۱۳۷۶) تدوین شده است استفاده شد. در این پرسشنامه ۴۰ سوال و ۱۰ خرده مقیاس در ارتباط با بحران هویت مورد ارزیابی قرار می گیرد. این سوال ها شامل چهار درجه می باشد و به صورتی تدوین گردیده اند، که در هر مقوله، گزینه اول معرف نبودن اشکال و نقصان بوده و گزینه آخر، معرف شدید بودن اشکال و نقصان می باشد. به منظور سنجش اعتبار این پرسشنامه، با توجه به میزان ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده (۰/۸۶) می توان نتیجه گرفت که انسجام بین سوالات این پرسشنامه، در حد قابل پذیرش است. در تحقیق بوعلی داد و کمائی (۱۳۸۰) میزان آلفای کرونباخ محاسبه شده، برابر با ضریب ۰/۸۹ می باشد. همچنین در روش دو نیمه کردن، میزان ضرایب اعتبار در این پرسشنامه، ۰/۹۵ می باشد که معرفضریب اعتبار بسیار مناسبی است.

پرسشنامه الگوهای ارتباطی خانواده: این پرسشنامه متعلق به ریتچی و فیتزپاتریک (۱۹۹۰) است. شامل ۲۶ گویه و در یک طیف ۵ درجه ای از کاملاً مخالفم (نمره ۱) تا کاملاً موافقم (نمره ۵) تنظیم شده است. ۱۵ سوال اول مربوط به سنجش بُعد گفت و شنود و ۱۱ سوال بعدی مربوط به بُعد همنوایی می باشد (مک فرسون، ۲۰۰۴). در پژوهش کوروش نیا و لطیفیان (۱۳۸۶) پایایی ابزار به روش آلفای کرونباخ در بعد گفت و شنود ۰/۸۴ و در بعد همنوایی ۰/۷۸ می باشد.

پرسشنامه اعتیاد به فضای مجازی: این پرسشنامه که برگرفته از پرسشنامه والتز (۲۰۱۰) می باشد و در ایران توسط خواجه احمدی و همکاران (۱۳۹۵) ویژگی های روانسنجی آن مورد بررسی قرار گرفت. این پرسشنامه دارای ۲۳ سوال بوده و هدف آن ارزیابی میزان اعتیاد به شبکه های اجتماعی مبتنی بر موبایل از ابعاد مختلف (عملکرد فردی، مدیریت زمان، خودکنترلی، روابط اجتماعی) می باشد. حداقل نمره در این پرسشنامه ۲۳ و حداکثر نمره ۱۵۵ می باشد. نقطه برشی این پرسشنامه ۶۰ می باشد. نمره گذاری پرسشنامه بصورت طیف لیکرت ۵ نقطه ای (۱= کاملاً مخالفم تا ۵= کاملاً موافقم) می باشد. این پرسشنامه دارای ۴ بعد بوده که عبارتند از بعد عملکرد فردی، بعد مدیریت زمان، بعد خودکنترلی و بعد روابط اجتماعی می باشد. برای بدست آوردن امتیاز مربوط به هر بعد، مجموع امتیازات مربوط به تک تک سوالات آن بعد را با هم محاسبه نمائید. امتیازات کلی بالاتر نشان دهنده اعتیاد بالاتر فرد پاسخ دهنده به شبکه های اجتماعی خواهد بود و برعکس. که نتایج نهایی حاصل از پایایی کل پرسشنامه ۰.۹۲۷ و همچنین کسب حداقل ضریب همسانی ۰.۶۸۱ برای هر عامل، بیانگر همسانی درونی پرسشنامه اعتیاد به شبکه های اجتماعی می باشد.

تحلیل آماری داده ها

برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین) و آمار استنباطی (ضرایب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون) با استفاده از نرم افزار spss نسخه ۲۶ مورد استفاده قرار گرفت. *گروه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*

رتال جامع علوم انسانی

یافته های پژوهش

نتایج آمار توصیفی حاکی از این بود که، از مجموع ۱۵۰ نفر نمونه آماری بیشترین فراوانی گروه نمونه در گروه سنی ۱۶ سال (۲۸/۷ درصد) بود. و ۳۰ درصد از حجم نمونه را نوجوانان پسر و ۷۰ درصد را نوجوانان دختر مضطرب تشکیل داده اند. پیش از انتخاب آزمون آماری مفروضه های آزمون های پارامتریک بررسی شد. نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنف نشان داد که توزیع نمرات شرکت کنندگان پژوهش در کلیه متغیرها مورد مطالعه نرمال می باشد ($p < 0.05$).

جدول ۱: اطلاعات جمعیت شناختی

متغیر	مجموعه	فراوانی	درصد فراوانی
سن	۱۴سال	۲۴	۱۶٪
	۱۵سال	۳۰	۲۰٪
	۱۶سال	۴۳	۲۸/۷٪
	۱۷سال	۲۱	۱۴٪
	۱۸سال	۳۲	۲۱/۴٪
جنسیت	دختر	۴۵	۳۰٪
	پسر	۱۰۵	۷۰٪
تعداد کل	-	۱۵۰	۱۰۰

با توجه به جدول (۱) اطلاعات جمعیت شناختی گروه نمونه پاسخگویان در شاخص های سن، جنسیت نشان داده می شود. جهت بررسی آمار توصیفی از شاخص های پراکندگی و مرکزی استفاده شد. (جدول شماره ۱)

جدول ۲: آماره های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کمترین نمره	بیشترین نمره
بُعد همنوایی	۴۲/۷۹	۲/۴۴	۳۹	۴۷
بُعد گفت و شنود	۲۱/۵۴	۲/۱۹	۱۷	۲۶
نمره کل الگوهای ارتباطی خانواده	۶۴/۳۳	۴/۳۹	۵۶	۷۱
اعتیاد به شبکه های مجازی	۸۳/۹۱	۱/۰۳	۸۱	۸۶
بحران هویت	۱۴۴/۹۰	۲/۴۶	۱۴۰	۱۵۰

به منظور ارزیابی ارتباط بین متغیرهای پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول ۳: نتایج ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	بُعد همنوایی	بُعد گفت و شنود	نمره کل الگوهای ارتباطی خانواده	اعتیاد به شبکه های مجازی
بحران هویت	۰/۶۵۹**	۰/۳۰۱**	۰/۱۹۶**	۰/۶۷۲**

* ** در سطح ۰/۰۱ معنی داری است. * در سطح ۰/۰۵ معنی داری است.

همانگونه که در جدول (۳) ملاحظه می نمایید، همبستگی بین بعد همنوایی (۰/۶۵۹-)، بعد گفت و شنود (۰/۳۰۱-) الگوهای ارتباطی خانواده (۰/۱۹۶-) و اعتیاد به شبکه های مجازی (۰/۶۷۲) با بحران هویت به لحاظ آماری در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ معنادار می باشد. رابطه اعتیاد به شبکه های مجازی با بحران هویت مثبت و رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با بحران هویت در نوجوانان مضطرب بصورت معکوس می باشد.

به منظور بررسی نقش الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به شبکه های مجازی در پیش بینی بحران هویت نوجوانان مضطرب از تحلیل رگرسیون همزمان استفاده شد که نتایج در جدول (۴) و (۵) ارائه شده است.

جدول (۴) نتایج تحلیل رگرسیون همزمان نقش الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به شبکه های مجازی در پیش بینی بحران هویت نوجوانان مضطرب

درجه آزادی	F	خطای استاندارد برآورد	مجذور ضریب همبستگی چندگانه تعدیل شده	مجذور ضریب همبستگی چندگانه R ^۲	ضریب همبستگی چندگانه R
۲/۲۲	۷۳/۳۶	۱/۴۱	۰/۶۷۲	۰/۶۸۱	۰/۸۲۵

همان طور که یافته های جدول (۴) نشان می دهد، مقدار مجذور همبستگی چندگانه تعدیل شده نشان می دهد که ۶۷/۲ درصد از تغییرات بحران هویت در نوجوانان مضطرب توسط الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به شبکه های مجازی قابل پیش بینی می باشد.

جدول (۵): ضرایب حاصل از تحلیل رگرسیون همزمان نقش الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به شبکه های

مجازی در پیش بینی بحران هویت نوجوانان مضطرب

متغیرهای پیش بین	ضریب بتا استاندارد شده (Beta)	۱ ضریب	سطح معناداری	دوربین واتسون	هم خطی داده ها	
					VIF	تلورانس
اعتیاد به شبکه های مجازی	۰/۴۱۷	۵/۹۶	۰/۰۰۰	۲/۲۲	۰/۶۳	۱/۵۸
بُعد گفت و شنود	-۰/۵۹۸	-۶/۴۷۸	۰/۰۰۰		۰/۳۶	۲/۷۵
بُعد همنوایی	-۰/۸۸۲	-۸/۶۸	۰/۰۰۰		۰/۲۹	۱/۳۹

همانطور که در جدول (۵) ملاحظه می گردد اعتیاد به شبکه های مجازی با ضریب تأثیر (۰/۴۱۷) ، بعد گفت و شنود از الگوهای ارتباطی خانواده با ضریب تأثیر (-۰/۵۹۸) و بعد همنوایی از الگوهای ارتباطی خانواده با ضریب تأثیر (-۰/۸۸۲) بر بحران هویت نوجوانان مضطرب تأثیر دارد. تأثیر اعتیاد به شبکه های مجازی از سایر متغیرها بیشتر می باشد. همچنین با هدف تعیین تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر پیش بینی شده با مدل رگرسیون، از آماره دوربین واتسون استفاده شد، که برابر با ۲/۲۲ بود که این مقدار در دامنه بین ۱ تا ۳، نشان از مستقل بودن خطاها داشته است. در مقادیر VIF در تمامی مسیر و متغیرها دارای تورم واریانس نبوده و همچنین ضریب تحمل بالا دارند، در نتیجه، مقدار ضریب تحمل بالا و تورم واریانس پایین، نشان دهنده عدم هم خطی بودن و مناسب بودن مدل رگرسیون است.

بحث و نتیجه گیری

بر طبق نتایج بدست آمده مشخص شد که بین الگوهای ارتباطی خانواده با بحران هویت در نوجوانان مضطرب ارتباط و همبستگی معناداری وجود دارد. در همین راستا اسکورن^۱ وهمکاران (۲۰۱۵) در پژوهشی دریافته‌اند که پویایی های خانواده های در هم آمیخته که با وابستگی عاطفی، کمبود خودمختاری و نزدیکی شدید (حمایت زیاد) مشخص می شود، ممکن است حسی از گیجی، استرس ها و اضطراب در اعضای خانواده ایجاد کند و اعضا قادر به برقراری ارتباط هدفمند و مثبت نباشند و باعث بحران هویت گردد. همچنین عامری و عمویی (۱۳۹۵) در پژوهشی نشان دادند که میان عملکرد خانواده و تمایز یافتگی، رابطه مثبت معنادار و میان تمام مؤلفه های عملکرد خانواده و مؤلفه "جایگاه من" در تمایز یافتگی، رابطه مثبت معنادار وجود دارد و میان عملکرد خانواده و ابعاد آن با میزان تجربه بحران هویت رابطه منفی معنادار وجود دارد و عملکرد خانواده، از طریق مؤلفه های "عملکرد کلی و نقش ها" قادر به پیش بینی بحران هویت و از طریق مؤلفه "عملکرد کلی" قادر به پیش بینی تمایز یافتگی در نوجوانان است. برای تبیین این فرضیه می توان گفت که خانواده از عوامل اساسی در شکل گیری ویژگی های شخصیتی افراد است. فرد عواطف و حالات هیجانی خود را از خانواده به ارث می برد و ارزش ها و ویژگی های خانواده را در خود درونی می کند و شخصیت و الگوهای رفتاری خود را در رابطه با سایرین شکل می دهد (نعیمی، محسن زاده، پیرساقی و ملکی، ۲۰۱۷). الگوهای ارتباطی در خانواده اصلی مانند چگونگی تعامل بین اعضای خانواده، برای رسیدن به عقاید مشترک و نحوه اتخاذ تصمیمات توسط اعضای خانواده، بر چگونگی برقراری ارتباط فرزندان در روابط آینده و موقعیت های دیگر بیرون از خانواده اصلی تأثیر می گذارد (ثنائی، ۱۳۸۸). بنابراین خانواده اصلی می تواند اثرات مثبت و منفی بر تمایز یافتگی فرزندان داشته باشد. از طرفی دیگر، مفهوم تمایز یافتگی به تعامل بین شناخت، عاطفه، استقلال (فردیت) و جمع بودن در گستره زندگی اشاره دارد و به عبارت دیگر تمایز یافتگی یک ترکیب پیچیده از پختگی هیجانی، توانایی تفکر منطقی در موقعیت های هیجانی و توانایی حفظ روابط نزدیک عاطفی است. جایگاه من که یکی از ابعاد تمایز یافتگی خود است توانایی شخص در ارائه تعریف واضحی از هویت خویش و دارا بودن عقاید و باورهای مشخص در زندگی اشاره دارد. و

^۱ Skowron

توانایی پیروی منطقی از باورها و عقاید فردی را در شرایطی که فرد تحت فشارهای اطرافیان است نشان می دهد (دریک^۱، ۲۰۲۰) که مجموع این عوامل باعث کاهش بحران هویت در نوجوانان مضطرب می شود.

بر طبق نتایج بدست آمده مشخص شد که بین اعتیاد به شبکه های مجازی با بحران هویت در نوجوانان مضطرب ارتباط و همبستگی معناداری وجود دارد. در همین راستا محمد زاده (۱۳۹۸) در پژوهشی نشان داد که بین استفاده از شبکه های اجتماعی و بحران هویت نیز رابطه مثبت و معنادار آماری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که استفاده از شبکه های اجتماعی پیش بینی کننده بحران هویت و روابط بین فردی نوجوانان است. همچنین نعمتی (۱۳۹۹) در پژوهشی نشان داد که بین اعتیاد به شبکه های مجازی با بحران هویت در نوجوانان ارتباط و همبستگی معنادار وجود دارد. در تبیین این یافته می توان گفت که، امروز شبکه های مجازی به عنوان یکی از مظاهر فناوری ارتباطی نوین در زندگی فردی و اجتماعی انسان جایگاه قدرتمندی دارد. نفوذ کاربردهای شبکه های مجازی در زندگی پدیده ای جهانی است و در جامعه ما استفاده از آن به حدی رسیده است که مضرات جدی و اساسی این فناوری مدرن مشهود گردیده است، مضراتی که در حوزه های متنوع اجتماعی، فرهنگی، رفتاری، روانشناسی، پزشکی، قانونی، جزایی و ... به آسیب زایی می پردازد. امروزه بیشتر از گذشته افراد به تل شبکه های مجازی برای ارتباطات خود وابسته شده اند اما استفاده بیش از حد از شبکه های مجازی سبب وابستگی زیاد جوانان می شود. اعتیاد به استفاده از شبکه های مجازی در حقیقت تمایل شدید به رفتاری است که انجام می گیرد و احساسی که پس و پیش از آن به فرد دست می دهد. معتادان به استفاده از فضای مجازی از دوستان و خانواده فاصله می گیرند، انزواطلب می شوند، اولویت های سنی و اجتماعی نظیر تحصیل و اشتغال را پس می زنند، هنگامی که تلفن همراه در دسترس نیست به آن فکر می کنند و از دوریاش رنج می برند. خاموش بودن تلفن همراه در افراد معتاد تحمل ناپذیر است و موجب می شود حتی هنگام خواب یا در مواقع خاصی که گوشی تلفن همراه را خاموش می کنند یا در حالت سکو قرار می دهند به استرس و دلشوره دچار شوند (رهبری نیا، ۱۳۹۶)، که مجموع این عوامل باعث افزایش بحران هویت در نوجوانان مضطرب می گردد. از محدودیت های این پژوهش این بود که،

^۱ Drake

زیاد بودن تعداد سوال های پرسشنامه ها به طولانی شدن زمان اجرای آن انجامید که می توانست کمی بر میزان دقت پاسخ های شرکت کنندگان اثر بگذارد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر به مشاوران و روانشناسان که قصد بهبود اضطراب و هویت نوجوانان را دارند، پیشنهاد می شود تا حد امکان از کارگاه های آموزشی همچون کارگاه های مرتبط با الگوهای ارتباطی خانواده استفاده کنند همچنین بحث و تبادل نظر کارشناسان، اساتید و با خانواده در خصوص شناخت فضای مجازی و کسب مدیریت و نظارت خانواده ها بر فرزندان در حیطه استفاده از شبکه های مجازی پیشنهاد می شود.

منابع

ابوالقاسمی، ع. اسدی م. (۱۳۹۵). ساخت و اعتبار یابی مقیاسی برای سنجش اضطراب امتحان در دانش آموزان پایه سوم دوره راهنمایی اهواز. فصلنامه علوم تربیتی و روانشناسی. شهید چمران اهواز. ۳، ۳، ۶۱-۷۴،

ثنائی، باقر. (۱۳۸۸). نقش خانواده اصلی در ازدواج فرزندان. تازه ها و پژوهش های مشاوره. ۱(۲) ۲۱-۴۶.

رشیدی، علیرضا، شریفی، کسری، نقشینه، طیبه. (۱۳۹۵). رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و تمایز یافتگی خود با کیفیت زندگی زنان متقاضی طلاق در کرمانشاه. دو فصلنامه آسیب شناسی، مشاوره و غنی سازی خانواده. ۲(۱)، ۶۶-۷۸.

رهبرنیا، زکیه. (۱۳۹۶). بررسی آسیب های استفاده از گوشی های هوشمند در میان دانش آموزان دوره متوسطه ناحیه ۵ شهر تبریز. کنفرانس سالانه مدیریت و اقتصاد کسب و کار.

عامری، فریده و عمویی، ناهید. (۱۳۹۵). نقش عملکرد خانواده در میزان تجربه بحران هویت و تمایز یافتگی نوجوانان. فصلنامه خانواده و پژوهش. شماره ۳۰، ص ۷۷-۹۱.

فیروزی، رسول. (۱۳۹۴). رابطه بین باورهای دینی و بحران هویت با گرایش به مصرف مواد مخدر. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تبریز.

قمی، یاسر. (۱۳۹۶). بررسی رابطه شبکه‌های اجتماعی با بحران هویت و روابط بین فردی نوجوانان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود.

محمد زاده، حمیده. (۱۳۹۸). بررسی رابطه استفاده از شبکه های اجتماعی با بحران هویت و روابط بین فردی نوجوانان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تایباد.

نعمتی، فاطمه. (۱۳۹۹). بررسی نقش واسطه ای بحران هویت و انسجام خانواده در تعیین رابطه مشارکت در شبکه های اجتماعی با نگرانی از تصویر بدنی در میان دانش آموزان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه گیلان.

Akhavan MF, Noghaani M, Mazlum KM. (۲۰۱۶). Virtual social networks and happiness. *Rasane Farhang*.; ۴(۲): ۱-۲۴.

Buhran.D., & Sujana. M. (۲۰۱۹). Temporal mindsets and self-regulation: The motivation and implementation of self-regulatory behaviors. *Journal of Consumer Psychology*, ۲۵(۲), ۲۳۱-۲۴۴.

De La Ronde, C., & Swann Jr, W. B. (۲۰۱۸). Partner verification: restoring shattered images of our intimates. *Journal of personality and social psychology*, ۷۵(۲), ۳۷۴-۳۸۲

Drake, J. R. (۲۰۲۰). Differentiation of Self Inventory –Short Form: Creation & Initial Evidence of Construct Validity. PhD Dissertation, University of Missouri-Kansas City.

Fitzpatrick, M.A., & Koener, A. F. (۲۰۱۶). *Family communication schema effect on children's resiliency running head: family communication schemata*, The evolution of key mass communication concepts: Honoring Jack M. McLeod, ۱۱۵-۱۳۹.

Ganji T, Hosseini AF. (۲۰۱۷). Spirituality and anxiety in nursing students of faculty of nursing and midwifery Iran University of Medical Science-۲۰۰۶. *Iran Journal of Nursing*; ۲۳(۶۴): ۴۴-۵۱.

Koerner, A. F. & Fitzpatrick, M. A. (۲۰۱۹). Toward a theory of family communication. *Communication Theory*, 12, 70-91.

Koerner, A.F., & Eis. M. (۲۰۲۰). The influence of conformity on communication pattern in family conversations. *Running head: communication patterns in families*.

Naiemi Gh, Mohsenzadeh F, Pirsaghi F, Maleki T. (۲۰۱۷). Role of personality characteristics and family of origin in anticipation of forgiveness. *Journal of Research & Health ; Early View*.

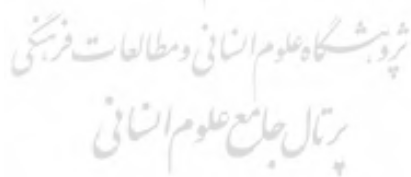
Nardello, A. M. (۲۰۱۷). The relationship between family communication patterns and Locus of control . Master dissertation , west Virginia university.

OToole. S, Benson.A, L. Ambert. V, Shawan. A, Gallagher. P, Austin. J. K. (۲۰۱۵). Family communication in the context of pediatric epilepsy: A systematic review. *Epilepsy & Behavior, 51.225-239*.

Parsons RN, Nalbome DP, Killmer JM, Wetchler JL. (۲۰۱۸). Identity development, differentiation, personal authority, and degree of religiosity as predictors of interfaith marital satisfaction. *Am J Fam Ther ۲۰۰۷; ۳۵(۴): ۳۴۳-۶۱*.

Skowron , E.A & Dendy , A. K. (۲۰۱۵). Differentiation of self & attachment in adulthood: Relational correlates of effortful control. *Contemporary Family Therapy, ۲۶, P ۳۳۹*.

Soltanifar, M. (۲۰۱۹). Modern public diplomacy and electricity public relations. Tehran: Simaye Shargh.

Investigating the relationship between family communication patterns and addiction to virtual networks with identity crisis in anxious adolescents

Authors

Azam Fayyazpour

Abstract

The aim of this study was to investigate the relationship between family communication patterns and virtual network addiction with identity crisis in anxious adolescents. The method of the present study is descriptive-correlational and the statistical population of the present study includes all anxious adolescents in Semnan in ۱۴۰۰. Also, to determine the sample size of the research, at least ۵۰ people can be selected for each of the variables that enter the regression equation (Hooman, ۱۳۹۸). Therefore, the sample size, with ۲ predictor variables and one criterion variable, ie a total of ۳ variables that enter the regression equation, was estimated to be ۵۰ people for each variable and a total of ۱۵۰ people were selected by available sampling method. Data collection tools were the Ahmadi Identity Crisis Questionnaire, the Ritchie and Fitzpatrick Family Communication Patterns Questionnaire, and the Waltz Cyberspace Addiction Questionnaire. Descriptive statistics (frequency, percentage, mean) and inferential statistics (Pearson correlation coefficients and regression analysis) were used to analyze the data using SPSS software version ۲۶. Findings showed that there is a relationship between family communication patterns and addiction to virtual networks with identity crisis in anxious adolescents.

Key words: Family communication patterns, Virtual network addiction, Identity crisis, Anxious adolescents.